

Vapaan sivistystyön erityisavustukset hakutiedote 2019.docx

1. Taustaa

1.1. Säädosperusta

- [Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632 ja 30.12.2014/1411 \(14 § ja 16 §\)](#)
- [Asetus vapaasta sivistystyöstä 6.11.1998/805](#)
- [Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 14.12.1998/986](#)
- [Valtionavustuslaki 27.7.2001/688](#)
- [Hallituksen strateginen ohjelma 29.5.2015](#)
- [Opettajankoulutuksen kehittämisohjelma 2016](#)
- Valtion vuoden 2019 talousarvio HE 123/2018 vp 29.10.31 ja 29.01.02

1.2. Avustusten käyttötarkoitus

Vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille voidaan myöntää laatu- ja kehittämisavustuksia, opintoseteliavustuksia, rakenteellista kehittämistä tukevia avustuksia sekä ylimääräisiä avustuksia käyttökustannuksiin valtion talousarviossa osoitettujen määrärahojen rajoissa.

Hakukelpoiset oppilaitosmuodot, joiden ylläpitäjät voivat hakea avustusta, luetellaan määrärahojen A, B ja C yhteydessä.

Lisäksi vapaan sivistystyön henkilöstökoulutukseen osoitetaan erillinen määräraha. Hakukelpoiset tahot luetellaan määrärahan D yhteydessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on yhteistyössä Opetushallituksen sekä vapaan sivistystyön ylläpitäjien ja oppilaitoksia edustavien valtakunnallisten järjestöjen kanssa määrittänyt avustusten jaon tavoitteet ja muut periaatteet.

2. Valtionavustusten määrärahat

Valtion vuoden 2019 talousarvioon on varattu Opetushallituksen jaettavaksi vapaan sivistystyön erityisavustuksiin momentilla 29.10.31 noin 5,2 miljoonaa euroa.

Lisäksi vapaan sivistystyön henkilöstökoulutuksen on osoitettu jaettavaksi noin 1 000 000 euroa.

A. Laatu- ja kehittämisavustukset (kansalaisopistot)

Opetushallitus on varautunut jakamaan kansalaisopistojen ylläpitäjille laatu- ja kehittämisavustuksia yhteensä 1 099 000 euroa.

Opetushallitus pyrkii tekemään avustuspäätökset 12.4.2019 mennessä.

B. Opintoseteliavustukset (kansalaisopistot, kansanopistot ja opintokeskukset)

Opetushallitus on varautunut jakamaan vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille opintoseteliavustusta yhteensä noin 2 210 000 euroa, josta kansalaisopistojen ylläpitäjille noin 1 000 000 euroa, kansanopistojen ylläpitäjille noin 1 060 000 euroa ja opintokeskusten ylläpitäjille noin 150 000 euroa.

Opetushallitus pyrkii tekemään avustuspäätökset 3.5.2019 mennessä.

C. Nuorisotakuun opintoseteliavustukset maahanmuuttajanuorten koulutukseen (kansalaisopistot ja kansanopistot)

Opetushallitus on varautunut jakamaan tähän tarkoitukseen noin 1 900 000 miljoonaa euroa, josta kansalaisopistojen ylläpitäjille noin 860 000 € ja kansanopistojen ylläpitäjille noin 1 040 000 €.

Opetushallitus pyrkii tekemään avustuspäätökset 12.4.2019 mennessä.

D. Valtionavustusrahoitteiseen kehittämistoimintaan läheisesti liittyvä vapaan sivistystyön henkilöstökoulutus (vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjät, rekisteröidyt yhteisöt tai säätiöt, yliopistot ja ammattikorkeakoulut)

Opetushallitus on varautunut jakamaan noin 1 000 000 euroa vapaan sivistystyön henkilöstökoulutukseen.

Opetushallitus pyrkii tekemään avustuspäätökset 12.4.2019 mennessä.

3. Hakuun liittyviä edellytyksiä ja rajouksia

- Hakemus on saapunut määräajassa.
- Hakija on hakukelpoinen.
- Toteutettava koulutus on kohderyhmälle soveltuvaa ja avustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden mukaista.
- Hakija on jättänyt väliraportin aikaisemmin saamastaan avustuksesta edellytetyllä tavalla määräajassa aikaisemmin myönnettyjen avustusten käytöstä
- Avustettava toiminta toteutetaan avustuksen käyttöajan rajoissa.

4. Hakemuksen asiakirjat

Hakemukseen liitetään hakulomakkeessa ilmoitetut asiakirjat

Hakukelpoisen hakijan ja/tai oppilaitoksen ylläpitäjän tulee ilmoittaa hakulomakkeella nimenkirjoitusoikeudellisen henkilön sähköpostiosoite sekä **organisaation virallinen sähköpostiosoite**, joihin lähetetään linkki käsitteilyyn jätetyn hakemuksen päätöksistä.

Yhteishakemuksessa vain yksi ylläpitäjä tekee hakemuksen. Avustus maksetaan hakemuksen jättävälle hakijalle, joka vastaa hankkeen taloudesta,

kehittämistoimien koordinoimisesta sekä hankkeeseen liittyvästä raportoinnista Opetushallitukselle.

Yhteishankkeen osapuolten tulee olla tässä hakutiedotteessa ilmoitetulla tavalla hakukelpoisia. Yhteistyökumppaneita koskevat samat ehdot ja velvollisuudet kuin hakijaorganisaatiota. Lisäksi Opetushallitus edellyttää, että yhteishankkeen toteuttajien tulee tehdä keskenään valtionavustuslain (688/2001) 7 §:n 2 momentin mukainen yhteistyösopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista. Sopimusta koskevia vaatimuksia on kuvattu Opetushallituksen yleisohjeesta valtionavustusten hakijoille ja käyttäjille. [Linkki ohjeeseen.](#)

5. Valtionavustusten haku-aika, hakukelpoisuus,

Erityisavustusten haut avataan 15.2.2019 klo 12. Hakemusten tulee olla tallennettuna sähköiseen hakujärjestelmään viimeistään **haun päättymispäivänä 19.3.2019 klo 16.15**, jolloin hakulomake sulkeutuu.

On suositeltavaa, että hakulomakkeen täyttäminen aloitetaan jo hyvissä ajoin ennen hakuajan päättymistä, jolloin hakuajan päättymisvaiheessa mahdollisesti ilmenevien teknisten ongelmien ratkaiseminen voi onnistua helpommin. Hakemusta voi täydentää ja muuttaa hakuajan aikana.

Avustushakemukset täytetään Opetushallituksen sähköisessä hakujärjestelmässä kunkin erityisavustuksen yhteydessä esitettyssä url-osoitteessa.

6. Valtionavustusten hakukelpoisuus, hakukriteerit ja valintaperusteet ja hakulomakkeet

A. Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustus 2019, hakukelpoisia ovat kansalaisopistojen ylläpitäjät

Avustusta myönnetään enintään 85 % hankkeen kokonaiskustannuksista, joten hakijan oma maksuosuus on vähintään 15 %.

Avustusta voidaan hakea seuraaviin tavoitteisiin:

- oppilaitoksen strategian/kehittämisohjelman laatiminen
- oppilaitoksen strategiaan/kehittämisohjelmaan perustuvan toiminnan kehittäminen
- pedagoginen kehittäminen
- oppilaitoksen laatu- ja järjestelmän kehittäminen ja laatutyö
- aktiivista kansalaisuutta sekä kansalais- ja järjestötoimintaa edistävän koulutuksen kehittäminen
- muu koulutuspoliittisten linjausten mukainen vapaan sivistystyön koulutuksen kehittäminen

Avustuspäätöksiä tehtäessä kiinnitetään huomiota seuraaviin valintaperusteisiin:

- suunnitellut kehittämistoimenpiteet 2019–2020
 - organisointi ja toteutus
 - kustannusarvion realistisuus
- toimien vaikutukset ja hyödynnettävyys oppilaitoksen/oppilaitosten toimintaan hankkeen jälkeen
- jatkohankkeen kyseessä ollessa väliraportti aloitetuista kehittämistoimista
- oppilaitoksen kehittämisohjelma

Lisäksi otetaan huomioon oppilaitoksen toiminnan laajuus ja/tai kehittämistarve. Sekä ylläpitäjäkohtaisten että yhteishankkeiden tulee kohdentua selkeästi johonkin haussa mainituista tavoitteista.

Avustus on tarkoitettu kehittämistoimiin, ei koulutuksen/opetustuntien järjestämiseen.

Laatu- ja kehittämisavustusta myönnetään samalle hakijalle enintään kolmena peräkkäisenä vuotena.

[Linkki Laatu- ja kehittämisavustuksen hakulomakkeeseen](#)

B. Vapaan sivistystyön opintosetelit 2019, hakukelpoisia ovat kansalaisopistojen, kansanopistojen ja opintokeskusten ylläpitäjät

Opintoseteliavustus on tarkoitettu aikuisopiskelusta perittäviä maksuja korvavaksi järjestelmäksi vapaan sivistystyön tutkintoon johtamattomassa koulutuksessa. Avustuksen avulla voidaan jättää perimättä tai alentaa opintomaksuja kohderyhmiltä, joiden kouluttautumista halutaan edistää.

Opintoseteliavustuksella tuettava koulutus on oppilaitoksen normaalin valtiosuuden piiriin kuuluvaa tutkintoon johtamatonta koulutusta. Kansanopistoissa yhden opiskelijan koulutuksen vähimmäispituus/-laajuus on kahdeksan opiskelijaviikkoa.

Osa avustuksesta (enintään 15 % tai valinnaisesti 1 000 euroa) voidaan kohdentaa kohderyhmien aktivoinnista, opetusjärjestelyistä sekä hakevan ja tukevan toiminnan palveluista aiheutuviin erityiskustannuksiin. Oppilaitos järjestää avustuksista tiedottamisen, opiskelijoiden rekrytoinnin ja mahdolliset tukitoimet.

Opintoseteliavustuksella tuettavan koulutuksen kohderyhmät:

- **Maahanmuuttajat** ovat Suomeen muuttaneita ulkomaalaisia henkilöitä, joilla on [kotikuntalaissa \(201/1994\)](#) tarkoitettu kotikunta Suomessa. Turvapaikanhakijat eivät kuulu maahanmuuttaja-käsitteen piiriin.
- **Työttömät** ovat henkilöitä, jotka ovat ilman työtä ja kokopäivätyöhön käytettävissä tai jotka odottavat sovitun työn alkamista. Työttömiksi voidaan lukea myös pitkäaikoina ajaksi lomautetut henkilöt.
- **Alhaisen pohjakoulutuksen omaavat** ovat henkilöitä, joilla ei ole perusopetuksen jälkeistä koulutusta.
- **Oppimisvaikeuksia kokevat** ovat henkilöitä, jotka kokevat oppimisvaikeuksia. Oppilaitos ja opiskelija arvioivat yhdessä edellytykset opintojen aloittamiseen tällä perusteella.
- **Peruskoulun päättäneet nuoret** ovat alle 20-vuotiaita nuoria, joilla ei

ole jatkokoulutuspaikkaa sekä kaikkia alle 25-vuotiaita koulutustakuun piirissä olevia nuoria.

- **Seniorit** ovat henkilöitä, jotka ovat täyttäneet 63 vuotta.
- **Eläkkeellä olevat** ovat henkilöitä, jotka saavat kansan-, työ- tai sairaseläkettä eivätkä ole ansiotyössä.

Edellä mainittujen kohderyhmien koulutukseen tukea myönnettäessä kiinnitetään lisäksi erityistä huomiota

- **saamen-, romani- ja viittomakielisiin opintoihin** sekä
- **luku- ja kirjoitustaidon edistämiseen maahanmuuttajien** osalta, jotka eivät ole eri syistä (esim. lasten hoitaminen kotona) enää oikeutettuja kotoutumista edistäviin 100 % valtionosuudella tuettuihin koulutustoimenpiteisiin.

Avustushakemuksia käsitellessään Opetushallitus kiinnittää lisäksi huomiota seuraaviin valintaperusteisiin:

- oppilaitoksen toiminnan laajuuteen (valtionosuuteen oikeuttavien vapaan sivistystyön vahvistettujen suoritteiden kokonaismäärä vuonna 2019).
- koulutuspoliittiseen ja alueelliseen tasa-arvoon,
- opintoseteliavustuksella tuettavan koulutuksen kohderyhmien (edellä mainitut ryhmät) tasapuoliseen kouluttautumismahdollisuuksiin

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain 11 §:ssä tarkoitettu 100 % valtionosuudella tuettu kotoutumissuunnitelman mukainen koulutus on suljettu opintosetelituen ulkopuolelle. Sen sijaan kohderyhmään kuuluvien, mutta uudesta koulutuksesta ja koulutuksen maksuttomuudesta ulkopuolelle jäävien maahanmuuttajien omaehtoisia vapaan sivistystyön luku- ja kirjoitustaidon opintoja opintoseteliavustuksella voidaan tukea.

[Linkki Opintoseteliavustuksen hakulomakkeeseen](#)

C. Vapaan sivistystyön nuorisotakuun opintosetelit 2019, hakukelpoisia ovat kansalaisopistojen ja kansanopistojen ylläpitäjät

Avustuksella toteutettavan koulutuksen kohteena ovat maahanmuuttajanuoret. Etusijalle tulee asettaa peruskoulunsa juuri päättäneet nuoret, jolla tarkoitetaan alle 20-vuotiaita peruskoulun tai perusopetuksen lisäopetuksen päättäneitä, päättämävaiheessa olevia tai oppivelvollisuusiän ylittäneitä henkilöitä, joilla ei ole jatkokoulutuspaikkaa. Toissijaisesti koulutukseen voidaan ottaa myös 20–29-vuotiaita vailla toisen asteen koulutusta olevia (nuorten aikuisten osaamisohjelman kohderyhmä) maahanmuuttajanuoria.

Tarjottavan koulutuksen vähimmäislaajuus on kansalaisopistossa 300 opetustuntia ja kansanopistossa 15 opiskelijaviikkoa.

Määräraha on tarkoitettu koulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kokonaiskustannuksiin, joten **koulutuksen toteuttamisesta syntyviä suoritteita ei ilmoiteta, eikä oteta valtionosuuden perusteena huomioon.**

Avustushakemuksia käsitellessään Opetushallitus kiinnittää huomiota seuraaviin valintaperusteisiin:

1. opiskelijarekrytointi ja hakeva toiminta,
2. opintojen tavoitteet ja opetussuunnitelma,
3. käytännön järjestelyt opintojen aikana,
4. opinto-ohjaus ja opintojen henkilökohtaistaminen,
5. sovitut tukitoimet (tuki-, lisä- ja eriytettyopetus, kuraattori-/psykologi ja vastaavat kohderyhmään liittyvät erityisjärjestelyt),
6. opiskelijoiden aktivointi (harrastustoiminta, mahdollinen ohjaus työelämään),
7. oppilaitoksen verkostot ja maahanmuuttajakoulutuskokemus.
8. koulutuksen vaikuttavuus

Lisäksi otetaan huomioon oppilaitoksen toiminnan laajuus (vuoden 2019 suoritteet) ja avustuksen hinta opetustuntia tai opiskelijaviikkoa kohden.

[Linkki Nuorisotakuun opintoseteliavustuksen hakulomakkeeseen](#)

D. Valtionavustusrahoitteiseen kehittämistoimintaan läheisesti liittyvä vapaan sivistystyön henkilöstökoulutus 2019, hakukelpoisia ovat vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjät, rekisteröidyt yhteisöt tai säätiöt, yliopistot ja ammattikorkeakoulut

Vapaan sivistystyön henkilöstökoulutuksen tavoitteena on, että

- vapaan sivistystyön henkilöstöllä on mahdollisuudet kehittää osaamistaan
- vapaan sivistystyön henkilöstön pedagogiset ja arviointiosaamisen taidot syvenevät
- koulutuspoliittisten uudistusten toimeenpanossa tarvittavaa osaamista edistetään
- tietoperustaisuuden hyödyntämisessä tarvittavaa osaamista kehitetään
- tiedon, osaamisen ja luovuuden tehokkaampi hyödyntäminen lisääntyy

Avustusta voidaan hakea seuraaviin henkilöstökoulutuksen painopisteisiin:

- Aikuisten perustaitojen opettaminen
- Aikuisten digitaalisten taitojen opettaminen
- Maahanmuuttajien yhteiskunta- ja työelämätaitojen opettaminen
- Vapaan sivistystyön johtaminen ja kehittäminen
- Vapaan sivistystyön yhteisölliset pedagogiset taidot

Avustushakemuksia käsitellessään Opetushallitus kiinnittää huomiota seuraaviin valintaperusteisiin:

- koulutuksen tarvelähtöisyys
- koulutuspoliittisten tavoitteiden toteuttaminen
- painopistealueisiin liittyvät sisällöt
- pitkäkestoisuus ammatillisen kehittymisen tukena
- ohjaus ja tuki koulutusohjelman suorittamisen varmistamiseksi
- kouluttajien pätevyys ja osaamisen ajantasaisuus

13.2.2019

OPH-385-2019

- hankkeen organisointi ja toteutus
- tuotosten käyttökelpoisuus ja avoin jakaminen sekä yhteys muihin Opetushallituksen rahoittamiin hankkeisiin
- talouden realistisuus
- tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen koulutuksen toteuttamisessa.

[Linkki Vapaan sivistystyön henkilöstökoulutuksen hakulomakkeeseen](#)

7. Valtionavustuksen käyttöaika

Avustukset myönnetään vuoden 2019 määrärahasta. Valtionavustusten käyttöaika alkaa avustuspäätöksen päiväystä seuraavasta päivästä ja päättyy 31.12.2020. Avustuksen käytöstä raportoidaan valtion erityisavustusten ehtojen mukaisesti 30.6.2021 mennessä.

8. Muuta

Mikäli avustuspäätöksessä myönnetty määräraha poikkeaa hakijan suunnitelmista siten, ettei hakija pidä hankkeen toteuttamista päätöksen ehdoin mahdollisena, tulee hakijan ilmoittaa asiasta kirjallisesti neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (kirjaamo@oph.fi). Viestissä on yksilöitävä haku, josta on kyse, asian ilmoittaja ja päätöksen diaarinumero.

9. Lisätiedot

Lisätietoja antavat

Haun sisältöjen osalta

- opetusneuvos Marja Anitta Pehkonen marjaanitta.pehkonen@oph.fi (puh. 029 533 1782)

Hakulomakkeen täyttöön ja teknisiin asioihin

- assistentti Leena Aikio-Einiö leena.aikio-einio@oph.fi (puh. 029 533 1040)

Opetusneuvos

Leena Nissilä

Opetusneuvos

Marja Anitta Pehkonen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen asianhallintajärjestelmässä.